

MARDI, 30 JUIN 2015

vu grave respektiv systematesche Verstéiss géint d'Konventioun vir. Dës Prozedur ka vum Comité des droits de l'enfant lancéiert ginn.

Här President, wouranner besteet den Intérêt vu Lëtzebuerg, fir dës Protokoll ze ratifizéieren?

Et ass net nëmmen e juristeschen Intérêt, wéi een dat opgrond vu mengen Ausféierunge vläicht kéint mengen, déi e bësse méi technesch waren. Neen! Wa mir als eent vun deenen éischte Länner dës Protokoll unhuelen, dann ënnersträiche mir domadder eise Wëllen, fir d'Situatioun vun de Kanner respektiv vun hire Rechte ze verbesseren. Ech mengen, dass et duerchaus manner gutt Motiver ginn, fir e Gesetzesprojet séier ëmzesetzen!

Här President, a sengem Avis vum 5. Mee 2015 - dëst war iwwregens deen eenzegen Avis, dee bis zum Vote vum Rapport virlooch - huet de Statsrot et ausdrécklech begréisst, dass Lëtzebuerg de Protokoll wëllt ratifizéieren, well en der Meenung ass, dass heider d'Applikatioun vun den Dispositiounen vun der Kanner-schutzkonventioun gestärkt gëtt.

De Conseil d'État huet awer och e bësse méi eng kritesch Remarque gemaach, andeems en d'Fro opgeworf huet, ob déi concernéiert Services an Administratiounen zu Lëtzebuerg, méi speziell den Ombuds-Comité fir d'Rechter vum Kand, den ORK, och wierklech déi néideg Moyenen hunn, fir hiren Aufgaben och richteg kënnen nozekommen.

Dës Fro ass sécherlech net ganz onberechtegt, mä et géif de Kader vun deem Rapport zu deem Projet de loi sprengen. Vläch kann awer de Minister heizou e puer Detailler ginn.

De Statsrot huet a sengem Avis och nach drop higewisen, dass legislativ Texter aneschtens wéi Reglementer keng Formule exécutoire enthalten. Den entsprecheenden Artikel, ursprénglech den Artikel 3 vum Text, gouf der Recommandatioun vum Statsrot entsprechend fale gelooss.

Ofschléissend, Här President, wëll ech nach e puer Merci lassginn: natierlech e Merci un d'Kolleginnen an d'Kollegen aus der Educatiounskommissioun fir déi gutt Zesummenaarbecht am Kader vun deem Projet de loi, awer och e spezielle Merci der Sekretärin vun der Kommissioun, der Madame Christiane Huberty, där hire leschte Rapport dat heite war, an nach eng Kéier Merci fir déi gutt a vertrauensvoll Zesummenaarbecht!

Dëst gesot, ginn ech natierlech och den Accord vun der Demokratescher Partei zum virleiende Projet de loi.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och dem Här Rapporteur. Éischt ageschriwwen Riednerin ass d'Madame Sylvie Andrich-Duval. Madame Andrich, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegen, pünktlech zum 25. Geburtsdag vun der UNO-Kannerrechtskonventioun, wann och net op den Dag genee, ratifizéiert Lëtzebuerg haut den drëtten fakultativen Zousazprotokoll zu dëser internationaler Konventioun, deen erméiglecht, dass Kanner a Jugendlecher, eenzel oder am Grupp respektiv duerch e rechtliche Vertrieeder, hir Rechte elo direkt bei de Vereenten Natiounen kënnen akloen. Merci dem Rapporteur, deen eis elo just mëndlech an och a sengem schrëftleche Rapport genee dat dote beschriwwen huet. Dat erlaabt mer, am Numm vun der CSV just op e puer Aspekter anzegoen.

Lëtzebuerg ass domat dat 18. Land vun den UNO-Memberlänner, dat dësen Zousazprotokoll duerch säi Parlament unhuele léisst, nieft den 49 Länner, déi bis de 27. Juni 2015 ënnerschriwwen haten. Ënnerschriwwen hat Lëtzebuerg dat Dokument awer schonn den éischte méiglechen Dag, wou dee Protokoll opgaangen ass fir d'Ënnerschrëft, an zwar den 28. Februar 2012, ënnert der viregter Regierungskoalitioun. An domat huet Lëtzebuerg eng Virreideroll ageholl. Et louch iwwregens och schonn en Avant-projet am Tirang am Summer 2013.

Kannerrechter si Mëscherechter, an dofir hu se an den Ae vun der CSV e besonnesche Stellenwert. D'CSV begréisst deemno ausdrécklech d'Plus-value vun deem Protokoll. Et ass eng Opwärtung vun der UNO-Kannerrechtskonventioun, well si dee leschten UNO-Traité war, deen nach keen individuell Recht virgesinn hat, fir KLO ze féieren. Den UNO-Kannerrechtscomité war dat eenzegst Organ vun de Vereenten Natiounen, dat net de Pouvoir hat, fir eenzelne Plainten nozegoen.

E weidere Meilesteen also fir d'Kannerrechter!

Et ass unzehuelen, dass den Impakt fir Lëtzebuerg awer éischter méi symbolescher Natur wäert sinn, well mer jo schonn zënter dem 25. Juli 2002 e Gesetz verankert hunn, also e Gremium am Gesetz verankert hunn, dat ënner anerem zoustänneg ass, fir deene verschidde-

nen individuelle Plainten nozegoen, an zwar den Ombuds-Comité fir d'Rechter vum Kand, ORK. Dee gëtt awer praktesch schonn elo iwwerschwemmt mat Eenzelfäll.

Déi nei individuell UNO-Plainteprozedur spillt jo, wéi mer et héieren hunn, nëmmen, wann all rechtlech Mëttel an deem jeeweilege Stat ausgeschäfft sinn an nach weider och Konditiounen erfëllt sinn, ënner anerem eng schrëftlech Demande, déi innerhalb vun zwielef Méint muss agereecht ginn.

Den ORK sengersäits gesäit en direkten Zougang vir fir d'Kanner iwwer E-Mail oder Telefon, ouni dass e Brëf muss geschriwwen ginn. En huet och en Internetsite an en ass op Facebook. An trotzdeem stellt e sech a sengem Rapport vun 2014 selwer d'Fro vu senger eegeger Visibilitéit, well an deenen 13 Joer, wou et elo den ORK gëtt, hu sech séier weineg Kanner a Jugendlecher do gemellt. Den ORK fuerdert méi kannerfrëndlech Reklamatiounsméiglechkeeten hei am Land, déi méi no um Liewensalldag vun de Kanner sinn, spréch lokal, an och méi eng kandgerecht Justiz.

De Conseil de l'Europe recommandéiert eng gesetzlech Verankerung vu Plainteprozeduren, déi liicht accessibel fir Kanner a verschiddene Kontexter sinn.

Dee virleiende Protokoll soll, laut sengem Artikel 17, och der breeder Effentlechkeet aktiv zougänglech gemaach ginn an den Accès zu den Informatiounen garantéiert ginn am Fall vun Affären, wou Lëtzebuerg betraff wier, ugepast un déi Erwuessen, d'Kanner, an och déi mat spezifesch Besoinen.

Dofir hat d'CSV och bei den Diskussiounen zum Gesetzesprojet an der zoustänneger Chamberskommissioun d'Remarque vum Statsrot opgegraff an hannerfrot, ob d'Regierung déi néideg Mëttel dofir virgesinn hätt. An den Här Minister, deen hat jo an Aussicht gestallt, dass fir 2016 déi néideg Ufro fir méi Ressource géif gemaach ginn. Dat geet awer an den Ae vun der CSV net duer, dofir ofschléissend e puer Froen un den Här Minister:

Wéi e Kommunikatiounskonzept huet d'Regierung an dëser Saach? Ginn den „Kanner-Jugendtelefon“ an de Centre de Médiation zum Beispill matagebonnen?

Wéi wäit ass d'Regierung mat hirer ugekënnegter schneller Reform vum Gesetz vum ORK? Ginn do och Plainteprozeduren geregelt? Kënnen d'Kanner Assistance judiciaire, also en Affekot an dëser Saach ufroen?

D'CSV fënnt, dat wier eng ganz néideg Reform a plädéiert dorwäert eraus och fir d'Opstelle vun engem nationalen Aktionsplang fir d'Kannerrechter, esou wéi am Beräich vun der Égalité des chances dat schonn de Fall ass, dat am Dialog mat alle Bedeelegten, an ech betounen „am Dialog“, well dat ass jo net grad de Stil vun där heiteger Regierung.

A senger Äntwert...

► **Plusieurs voix.** - Ooh!

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - ...op der Madame Modert a meng Question parlementaire seet de Minister, et wier en informellen, interministeriellen Aarbechtsgrupp domat befaasst. Wéi wäit sinn déi Aarbechten hei scho virugaangen?

Wéi gëtt och dem Impakt vun deem Protokoll bei där méi wéi dréngender Reform vun Jugendschutzgesetz Rechnung gedroen? An do soll jo och deen Aarbechtsgrupp, ënner anerem, eng legal Basis kréien.

An ech kommen zu menger leschter Fro, Här President: Wéi wäit ass d'Regierung mat hiren Iwwerleeungen zu den institutionelle Froen ronderëm d'Ubannung vu sämtleche Mëscherechts-gremien un d'Chamber? An och, fir ze froen - well déi hu jo den Avis ginn, dass se wëllen dem Statsminister ënnergeuerdnet bleiven -, d'Mëscherechtskommissioun? A kënnt et elo zu enger Maison des droits de l'Homme, wou all déi Gremien do zesummegefuert ginn? Wa jo, wéini? An ass och do d'Visibilitéit vum ORK garantéiert?

An domat soen ech lech Merci an, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ginn d'Zoustëmmung vun der CSV-Fraktioun zu deem Gesetzesprojet.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och der Madame Andrich. Nächst Riednerin ass d'Madame Tess Burton.

► **Mme Tess Burton (LSAP).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll dann och dem Rapporteur, dem Lex Delles, Merci soe fir säi schrëftlechen a mëndlechen Rapport. An da wëllt ech och nach gären eng Kéier bei dëser Konventioun, ëm déi et hei geet, ënnersträichen, dass Lëtzebuerg eent vun deenen éischte Länner war, wat déi Konventioun ënner-

4. 6788 - Projet de loi portant approbation du Protocole facultatif à la Convention relative aux droits de l'enfant établissant une procédure de présentation de communications, signé à Genève le 28 février 2012

Rapport de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse

► **M. Lex Delles (DP), rapporteur.** - Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegen, de virleiende Projet ass ee vun deene Projeten, déi um Ordre du jour nawell gären iwwersi ginn. Et ass e bësse schued, well et bei deem heiten, deem virleienden Text, ëm e Projet geet, wou et ëm déi geet, déi an eiser Gesellschaft am meeschten op eise Schutz ugewise sinn: Et geet ëm eis Kanner respektiv ëm hir Rechte.

Et handelt sech hei ëm deen drëtten fakultative Protokoll vun der UN-Kannerrechtskonventioun vum 20. November 1989. De Protokoll selwer ass vun 2011, a Lëtzebuerg war eent vun deenen éischte Länner, déi dës Protokoll ënnerschriwwen hunn.

Am Inhalt vum virleienden Text ass ënner anerem eng Prozedur virgesinn, fir kënnen eng individuell Plainte beim Comité des droits de l'enfant vun der UN anzerechen. Dës Plainte gëtt méiglech, wann all aner Rekursméiglechkeeten erschëpft goufen.

Eng Prezisioun zum Rôle an zur Aufgab vun deem Comité: Hie setzt sech aus zéng unerkannten Experten zesummen a seng Missioun besteet doranner, fir ze kucken, ob déi Staten, déi d'Kannerrechtskonventioun ratifizéiert hunn, sech och un hir Dispositiounen halen. Des Weidere gëtt duerch de Protokoll eng Prozedur vun der innerstaatlecher Kommunikatioun agefuert.

Mat der Ratifizéierung vum Protokoll erkennt Lëtzebuerg och d'Kompetenz vum Comité des droits de l'enfant un, fir kënnen dës Kommunikatioun ze analyséieren am Fall, wou ee Stat een anerem accuséiert, géint d'Kannerrechtskonventioun ze verstoussen. Schlussendlech gesäit de Protokoll eng Enquêteprozedur am Fall

SÉANCE 41

MARDI, 30 JUIN 2015

schriwwen hat. Domat weist Lëtzebuerg nämlech, wéi wichteg et ass, dass...

(Interruptions)

Geet de Mikro net?

(Interruptions)

Dach!

Domat weist Lëtzebuerg nämlech, wéi wichteg et ass, dass d'Rechter vum Kand respektéiert ginn, well des Konventioun, déi mer elo hei ëmsetzen, ass eng weider Prozedur, fir de Schutz vum Kand ze stäerken.

An domadder géif ech dann och den Accord gi vun der LSAP-Fraktioun zu deem Projet de loi.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **Mme Tess Burton (LSAP).** - Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och. Nächste Riedner ass den Här Claude Adam.

► **M. Claude Adam (déi gréng).** - Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegen, de Rapporteur, de Président-rapporteur huet eigentlech alles gesot, wat ze soen ass. Duerfir sinn ech och ganz séier derduerch.

Mir hunn hei den drëtten fakultativen Zousatzprotokoll vun de Kannerrechter. Lëtzebuerg war eent vun - d'Madame Burton huet et och gesot - den éischten Länner, wat déi Konventioun ënnerschriwwen huet. An et ass och richtig, et geet net nëmme duer, fir Konventiounen ze ënnerschreiwen, et muss een och derfir suergen, dass ee se anhält.

An déi gréng, grad wéi all meng Virriedner virun, ënnersträichen de Wëllen, fir d'Beméiungen am Interêt vun de Rechte a vum Schutz vun eise Kanner a vun de Kanner alleguerten unzëerkennen.

Et ass nach ugeschwat ginn, d'Madame Andrich huet gesot, huet drop higewisen zu Recht, dass de Statsrot och iwwert den ORK eng Remarque gemaach huet. Dir hutt och zu Recht gesot, dee gëtt et net érischt zënter dass déi nei Regierung do ass, dee gëtt et schon zënter 13 Joer. A selbstverständlech verschleisse mir eis och net enger Debatte, ob deen ORK genuch Visibilitéit huet. Dat ass eng Debatte, déi ass ëmmer derwäert, fir gefouert ze ginn.

Méi kannerfrëndlech Kloméiglechkeeten, dat ass e Sujet, deen ech och ganz interessant fanne. Ech mengen, hei maache mer jo e Schrëtt dervun, mä dat ass e Sujet, deen een am Kader vum ORK soll nach eng Kéier diskutéieren. An de Minister - Dir hat dat och ugeschwat, Madame Andrich - hat an der Kommissioun och schon ugeschwat, dass e géif a puncto ORK och nach déi eng oder déi aner Mesure bréngen.

Och d'Jugendschutzgesetz hat Der ugefuert, Madame Andrich. Och dat, d'Reform vum Jugendschutzgesetz, steet scho méi laang am Raum wéi déi nei Regierung do ass. An ech sinn och zouversichtlech, dass mer do nach Diskussiounen wäerte kréien. An ech freeë mech dorobber. Ech mengen awer, dass dat wäit iwwert dee Projet de loi 6788 erausgeet, fir deen ech d'Zoustëmmung vun der grénger Fraktioun bréngen.

Ech soen lech Merci.

► **Mme Viviane Loschetter (déi gréng).** - Exzellent!

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och, Här Adam. An nächste Riedner ass den Här Fernand Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmools Merci, Här-President. Dir Dammen an Dir Hären, och en häerzleche Merci un den Här Delles fir dee Rapport, deen en eis gemaach huet. Mir wäerten eis awer als ADR enthalten, wa mer iwwert dese Projet de loi hei ofstëmmen, well mir sinn eis an engem Punkt eens an awer och vläicht net ganz eens.

D'Kannerrechtskonventioun ass en Instrument vun zentraler Wichtigkeet fir d'Rechter vun de Kanner hei am Land, mä et ass eng Konventioun, déi scho laang leit, och hei. Mir hunn eng Virgeschicht, déi scho wäit zrëckgeet, an ech erënneren hei un en Avis aus dem Joer 2004 vum Ombuds-Comité fir d'Rechter vum Kand, wou dra gesot gëtt, u sech wär déi Kannerrechtskonventioun a wichtege Aspekter ni ëmgesat ginn a si wär souguer vu ville Gerichter considéiert als „non directement applicable“, an natierlech notament an deem Kontext vu Scheedungssituatiounen, do, wou drasteet, dass e Kand d'Recht huet op perséinlech Relatiounen a regelméisseg Relatiounen mat sengen Elteren, wat natierlech direkt Implikatiounen huet op den Droit de visite et d'hébergement an och op d'Garde partagée - Froen, déi bis haut net geregelt sinn!

Dofir deet et eis och leed, dass de Justizminister haut net hei ass, well ech mengen, et wär déi Geleeënheet, fir och op d'Wichtigkeet vun engem neie Scheedungsgesetz opmierksam ze maachen, wou déi zwee Elterendeeler am Interesse vun de Kanner déiselwecht Rechte hätten, fir mat de Kanner kënne souwuel eng gemeinsame Responsabilitéit iwwert d'Kanner ausüben wéi och eben dat Recht vum Kand op regelméisseg Kontakt mat sengen zwee Elterendeeler ze garantéieren.

Dofir ass dat emol direkt eng Fro un d'Regierung: Wou ass dat neit Scheedungsgesetz drun, fir dass an deenen zentralen Aspekter d'Kannerrechtskonventioun hei zu Lëtzebuerg och wierklech kann applizéiert ginn?

Et kann een och net elo higoen an esou e Protokoll ratifizéieren, well grad e Gebuertsdag ass vun der Kannerrechtskonventioun oder well mir als Lëtzeburger wëlle mat deenen Eische sinn, och wann dat ganz léif ass; esou ee Geste ass ëmmer léif gemengt, mä domadder ass et net gemaach! Wann een esou eppes ëmsetzt wéi dat hei, do stelle sech och ganz substanzuell Froen. Eng vun deenen ass zum Beispill: Firwat hu mer keen Avis gesi vum ORK fir dës Gesetz? Firwat hu mer keen Avis vum Tribunal de la jeunesse? Well et si jo esou vill Froen, déi sech hei stellen!

Hei gëtt gesot, e Kand oder Gruppe vu Kanner kënnen eng Plainte maachen. Wéi wär do d'Prozedur? Wéi ass et mat der Autorité parentale an deem Fall? Wéi eng Form vu Rechtsverriedung wäert méiglech? Wéi eng Form oder Garantie de confidentialité hätten déi Kanner, wa se esou eng Prozedur géifen ufänke virun enger internationaler Instanz?

Mir wëssen, dass hei virum Jugendgericht ëmmer Debatte sinn, wou e Spannungsverhältnis ass tëschent dem Recht op Effentlechkeet - et ass jo och eng Garantie am Rechtswesen, dass eng Gerichtsverhandlung ëmmer soll effentlech sinn - op där enger Säit, an awer dem Schutzbedürfnis, wat absolut legitim ass, vun deene Mannerjahren an engem gerichtliche Verfahren. Also et gëtt eng ganz Rei Spannungsverfahren.

An da gëtt et och Defizienzen an deem Fonctionnement vun den Institutionen vun de Vereenten Natiounen, déi awer ëmmer erëm oder ganz dacks och visibel ginn, wann et ëm esou Kommissiounen geet. Den Här Delles huet gesot, do sinn unerkannte Experten an där Kommissioun. Dat mag sinn. Mä u sech ginn et awer och ëmmer erëm Situatiounen, wou den Avis vun deene Kommissiounen esou gesteiert gëtt vun interesséierte Staten, dass se als Argument geholl ginn, fir laanscht Gerichteuerter oder laanscht parlamentaresch Décisiounen politesch Drock auszuüben, fir gewëssen Ännerungen virzehuelen.

Alles dat si Considérationen, déi een hei muss mat a Betruecht huelen, well et geet eis jo zesummen ëm de Schutz vum Kand! An dee gesi mir elo hei ouni déi rechtliche Garantien a Clarificationen an ouni déi voll Applikatioun vun der Kannerrechtskonventioun zu Lëtzebuerg net garantéiert. Do wär eis Prioritéit gewiescht als ADR, derfir ze suergen, dass d'Kannerrechtskonventioun an allen Artikelen an notament an deenen, déi a Scheedungssituatiounen applikabel sinn, hei emol géif ëmgesat ginn, an dann hätt een och kënnen déi weider Schrëtt huelen.

Ech soen lech Merci. Mir wäerten eis als ADR enthalten.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och dem Här Kartheiser. A leschte Riedner ass den Här David Wagner.

► **M. David Wagner (déi Lénk).** - Merci, Här President. Déi Konventioun, dee Protocole facultatif, dee mir haut wäerten unhuelen, ass eent vun deene wichtegsten Instrumenter op internationalem Niveau, fir d'Rechter vun de Kanner ze schützen. Deen drëtten Protokoll, dee wäert dann och déi Konventioun juristesche stäerken, an dat ass natierlech kruzial, well et ass déi eenzeg wichteg UN-Konventioun zu de Mänscherechter, wou et nach kee Complainte-mechanism gëtt. An ouni dat huet natierlech esou eng Konventioun quasi kee Gewicht. Dofir wäerte mir dee Gesetzesprojet natierlech matstëmmen.

Mir sinn do derfir a mir begreifen och, dass Lëtzebuerg esou schnell u sech dat mat ratifizéiert huet an ënnerschriwwen huet. Mir hoffen och, dass nach aner Länner wäerte motivéiert sinn, dass nach ze maachen.

Also dee Protokoll bréngt indirekt mat sech, dass déi Länner, déi dat da ratifizéiert hunn, encouragéiert ginn, hir national Justizsystemer besser op d'Rechter vun de Kanner kënnen auszerichten. Dat ass och eng Erausforderung fir Lëtzebuerg.

D'Convention relative aux droits de l'enfant gëtt zu Lëtzebuerg natierlech besser ëmgesat wéi an deene meeschte Länner, mä dat heescht nach net, dass hei alles perfekt wier. An den ORK, et gëtt och schon hei gesot, deen hei de Monitoring mécht a fir déi Konventioun zoustänneg ass, dee mécht och eng ganz Partie Recommendationen. Et kann een dann e puer Beispiller nennen:

Den Zougang vun de Kanner zur Justiz muss appropriéiert sinn, dat steet och am Préambule vun deem drëtten Protokoll, dee mir hei unhuelen. Mä net nëmme zur Justiz, och an alle relevante Strukturen müssen d'Kanner d'Méiglechkeet hunn, sech ze äusseren an och eventuell Plainte kënnen ze maachen, wéi an de Schoulen, an de Maisons relais, an de Sportsklibb an esou weider. Och do si mer nach gefuerdert, fir de Suivi ze maachen. Den Zougang vun de Kanner zu de staatleche Services muss appropriéiert sinn. Do muss een nach bürokratesch Hürden ofbauen.

An dann, och nach ganz wichteg, eng besonnesch Attention soll och gëlle fir d'Enfants migrants, well ier se Migranten sinn, sinn et virun allem Kanner, an déi sinn natierlech besonnesch vulnerabel. A mir mengen, mir müssen dat och am Licht vun Expulsiounen gesinn, wou do och hir Rechte mussen berücksichtegt ginn.

Voilà, dovunner ofgesinn, wäerte mer deen heite Projet natierlech matstëmmen. Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och dem Här Wagner. D'Wuert huet direkt eise Jugendminister.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Claude Melsch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse.** - Merci dem Rapporteur fir déi Explikatiounen an och Merci fir déi dach ganz breet Zoustëmmung, déi dee Projet de loi elo hei an deem Gesetz fënn. Den Zousatzprotokoll zu der Kannerrechtskonventioun, dee fakultativ ass, dee Lëtzebuerg awer als eent vun deenen éischten Länner mat ënnerschriwwen huet, denken ech, stäerkt nach eng Kéier d'Kannerrechter hei zu Lëtzebuerg, well doduerch net nëmme Rechte definéiert sinn, mä Rechte mussen och kënnen akkabar sinn. An do, wou déi national Instanzen dat net zouloossen, gëtt eben elo déi Méiglechkeet och do par rapport zu der Kommissioun bei den UN agefuert heimadde.

Dat ass op där enger Säit e kloert Signal, op där anerer Säit e ganz konkret Recht fir Mineuren hei am Land. An et ass wouer, et ass an einzelnen Interventiounen och ënnerstrach ginn, et dierf net bei engem kloer Signal bleiwen. Mir müssen och kucken, dass mer op deenen anere Felder, wou Kannerrechter kënnen an och mussen gestärkt ginn, dass mer do virukommen.

Do ass hei an der Debatte nach eng Kéier drop higewise ginn: Wou wëlle mer den ORK, wat jo en zentralt Element ass, wann et ëm Kannerrechter hei zu Lëtzebuerg geet, wou wëlle mer deen usidelen? De Regierungsprogramm proposéiert nach ëmmer, dass et éischter d'Chamber soll si wéi d'Regierung respektiv e Ministère.

Ech muss nach eng Kéier soen, dass ech mech net onbedéngt à l'aise spieren, als Minister mat zoustänneg ze si fir en Organ, wou haaptsächlech awer och Services, déi ënner meng Responsabilitéit an dem Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse falen, sollen och emol vläicht déi eng oder aner Kéier mat kontrolléiert ginn oder wou dann och Reklamatiounen mussen traitéiert an diskutéiert ginn, déi sech par rapport zu eise Services, déi ënner eis Kompetenz falen, vun deem Ministère, artikuléieren. Ech fannen dat net déi ideal Solutioun. Duerfir géif ech nach ëmmer plädéieren, fir et bei d'Chamber ze huelen.

Mir hunn awer och eng Rei vu Meinungen oder eng Rei vu Propositionen ze maachen, wann et drëms geet: Wéi kann den ORK an Zukunft vläicht nach aneschtens funktionéieren? Wat kënnen mer am Gesetz och nach aneschtens definéieren?

Ech fannen, dass d'Nominationsprozedur vun de Memberen haut kaum beschriwwen ass, op jidde Fall net esou beschriwwen ass, wéi se misst beschriwwen sinn, dass mer do e stéckwäit méi Transparenz misste kréien. Ech denken och, wann déi Visibilitéit, déi den ORK schon huet, mä vläicht sech nach ka weider erschaffen, wéi dat och hei gefuerdert ginn ass, da bräicht een eigentlech eng Administratioun och an dem ORK, déi fest dem ORK zoustéet an net nëmme op detachéiert Personal zrëckgräift. Ech denken och, dass een déi finanziell Onofhängegkeet an deem Kontext nach eng Kéier soll kënnen diskutéieren.

An ech mengen awer och, dass ee vläicht nach eng Kéier méi prezis soll kucken, wien da Member ka ginn, wat d'Konditiounen solle sinn, ob een net och do op där enger Säit eng Opdee-

lung kann hunn tëschent engem Ombudsmann fir Kannerrechter an op där anerer Säit engem Comité vun Experten, déi do kënnen mat intervenéieren a géifen d'Diskussioun innerhalb vun deem Comité kënnen beräicheren.

Duerfir, wann och hei gefrot gëtt: „Wou ass dat drun?“, denken ech, dass déi dote Froen da solle mat tranchéiert ginn, wa kloer ass, wou mer den ORK rattachéieren. D'Positioun vun der Regierung, op jidde Fall vun eise Minister, ass do nach ëmmer kloer.

Dat heescht awer och, dass mer eis net onbedéngt..., well hei gëtt gemengt, mir géife keen Dialog fleegen oder net genuch Dialog fleegen! Mir hunn net d'Gewunnecht, wann et ëm Kompetenzen vun anere geet, an deem Fall vun der Chamber, da mat der Dampwalz doherzue kommen an dann ze soen: Esou huet et elo ze sinn! Ech denken, wa mer eis eens kënnen maachen, dass den ORK ënnert d'Kompetenz vun der Chamber soll kommen, dass mer dat mat der Chamber géife kucken a virun allem d'Chamber och do de Lead kéint dran iwwerhuelen. Mir sinn op jidde Fall bereet, déi Diskussioun an nächster Zäit ganz zilstrebeg ze féieren.

Dat gesot, sinn ech awer frou, dass mer dat heiten elo kënnen virhuelen, well trotz de Bedenken, déi de Fernand Kartheiser hei geäussert huet, mengen ech awer, hënnert eis näscht dorunner, elo dese Schratt ze maachen. Mir géifen hei awer zousätzlech Rechte, déi Mineuren an eise Land géife kréien, deene virethalen, well eng Rei vun éischter politesche Bedenken hei bestanen hunn. An Dir wësst, wat d'Intention vun der Regierung ass a puncto Scheedungsrecht, a puncto vun aneren Dossieren, déi Der hei opgeworf hutt. Do schaffe mer drun, mä et ass kee Grund, fir dat heiten haut elo net zu deem Zäitpunkt ze stëmmen.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Jo, wann Der erlaabt, Här Minister, d'Madame Andrich wëllt nach eng Kéier nahaken.

► **M. Claude Melsch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse.** - Jo.

► **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV).** - Merci, Här President. Ech hätt nach eng Fro un den Här Minister, wou en elo net drop gaang ass, déi ech virdu gestallt hunn. A wann ech déi Saach vum Dialog gesot hunn, da war et drop gemengt, dass dee Plan d'action national, also deen nationalen Aktionsplang fir d'Kannerrechter sollt am Dialog mat all de Partner geschéien. An do hat den Här Minister jo an där Question parlementaire gesot, do géif deen interministeriellen, informellen Aarbechtsgrupp drun schaffen. Dat war eigentlech d'Fro, wéi wäit och deen do Projet wär.

Merci.

► **M. Claude Melsch, Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse.** - Ma, deen interministerielle Grupp, dee schafft och dorunner, an ech proposéieren, dass mer deemnächst eng Kéier, wa mer e bëssen Zäit hunn an eiser Kommissioun, dat op den Ordre de jour huelen an dann de Stand maachen dovunner, vun deenen Aarbechten: wéi wäit dat se haut gediehe sinn, wat scho kloer Konklusiounen sinn, wat awer och vläicht nach oppe Froe sinn. Am Kontext vum Dialog, mengen ech, kann een d'Chamber och do gare mat abannen.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci dem Här Minister.

Mir sinn domat um Enn vun eisen Diskussiounen ukomm a mir géifen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 6788 iwwergeen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 6788 et dispense du second vote constitutionnel

An d'Ofstëmmung fänkt och direkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. D'Procuratiounen. D'Ofstëmmung ass eriwuer.

De Projet de loi 6788 ass ugeholl mat 57 Jo Stëmmen, bei 3 Enthaltungen.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eichel, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mme Taina Bofferdig, Tess Burton, M. Yves Cruchten

SÉANC

Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur (par M. André Bauler), M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Serge Urbany et David Wagner.

Se sont abstenus: MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Ass d'Chamber och bereet, d'Dispens vum zweete Vote ze ginn?

(Assentiment)

Da soen ech Merci. Dann ass dat esou décidéiert.

A mir géifen zum nächste Projet iwwergoen. Dat ass de Projet 6803, e Projet, dee mat e bésse méi enger ongewéinlecher Prozedur hei am Haus ofleef, well op Ufro vun der Kommission, vun der Commission juridique, a mam unanimen Accord vun der Conférence des Présidents gouf zrëckbehalen, dass iwwer dëse Projet de loi konform zum Artikel 73 vun eisem Chambersreglement ouni Rapport an ouni Debatten ofgestëmmt gëtt.

Et ass keen Awand zu dëser Prozedur virun dëser Sëtzung erakomm, soudass där Ufro vun der Commission juridique Rechnung gedroe gëtt. D'Wuert huet d'Madame Rapporteur, d'Madame Viviane Loschetter, déi eis explizéiert, dass hei näischt verstoppt gëtt! Madame Loschetter, Dir hutt d'Wuert.